

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Beslut om förberedelse för byggstart

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Trafikverket får förbereda följande objekt för byggstart år 2027–2029 (år 4–6):

- Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana,
- Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder,
- E4 Broänge–Daglösten mötteseparering.

Ärendet

Den 7 juni 2022 fastställde regeringen den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (I2022/01294 m.fl.). Planen omfattar investeringsobjekt som ska kunna genomföras eller påbörjas under planperioden och som kommer att hanteras i beslut om byggstart i enlighet med vad som anges i propositionen Planeringssystem för transportinfrastruktur (prop. 2011/12:118).

I regeringens beslut om att fastställa den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 fattade regeringen även beslut om byggstart 2022–2024, beslut om förberedelse för byggstart 2025–2027 samt fastställelse av ekonomiska ramar.

Regeringen uppdrog den 5 april 2023 åt Trafikverket att föreslå vilka objekt som bör få byggstartas år 1–3 (2024–2026) samt vilka objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2027–2029) (LI2023/02221). Trafikverket delredovisade uppdraget den 11 maj 2023 (LI2023/02481). Uppdraget slutredovisades av Trafikverket den 29 september 2023 (LI2023/02481).

Regeringen beslutade den 18 januari 2024 att ett antal objekt får byggstarta år 2024–2026 (år 1–3) samt att ett antal objekt får förberedas för byggstart år 2027–2029 (år 4–6) (LI2023/02481). I beslutet gav regeringen Trafikverket i uppdrag att inkomma med ytterligare underlag avseende följande tre objekt vars kostnader hade ökat:

- Sundsvalls resecentrum, tillgänglighet och plattformar m.m.,
- Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana, samt
- Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder.

Regeringen angav dessutom i beslutet att vägplanen för objektet E4 Broänge–Daglösten mötesseparering hade överklagats till regeringen och att objektet därför inte kunde ingå i byggstartsbeslutet.

Regeringen beslutade den 27 mars 2024 att avslå överklagandena av Trafikverkets beslut att fastställa vägplanen för objektet E4 Broänge–Daglösten mötesseparering (LI2023/02749).

Trafikverket inkom den 26 april 2024 med ett förnyat underlag om objekten Sundsvalls resecentrum, tillgänglighet och plattformar m.m., Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana samt Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder (LI2024/00992).

Av Trafikverkets förnyade underlag framgår bl.a. följande.

För objektet Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana var kostnaden i den nu gällande nationella planen 5 287 miljoner kr (prisnivå 2021–02). I byggstartsredovisningen i september 2023 var kostnaden 5 835 miljoner kr. Nu har kostnadsreducerande åtgärder minskat objektets kostnad med 587 miljoner kr. Samtidigt har objektets kostnad ökat beroende på att kalkyler som i den förra redovisningen var i ett tidigt skede nu har kvalitetssäkrats. Den nya kostnadsbedömningen med beaktande av både kostnadsminskningar och -ökningar är 6 421 miljoner kr.

Parallellt med detta har den lokala och regionala medfinansieringen för objektet ökat, från att tidigare varit 60 miljoner kr till att nu vara 900 miljoner kr.

För objektet Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder föreslår Trafikverket kostnadsreducerande åtgärder på 37 miljoner kr. Totalkostnaden bedöms nu till 122 miljoner kr, vilket är 7 miljoner kr mer än i nationell plan.

Objektet E4 Broänge–Daglösten mötteseparering har kommit långt i planeringen genom att vägplanen har vunnit laga kraft och kostnaden bedöms vara något lägre än vid beslutet om att fastställa den nationella planen.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har över tid sett en oroande kostnadsutveckling för byggandet av infrastrukturprojekt och har därför bl.a. gett Trafikanalys i uppdrag att genomföra en granskning och uppföljning av Trafikverkets arbete med kostnadskontroll i syfte att förbättra Trafikverkets rutiner och arbetssätt (I2022/01644). Regeringen har även i ovan nämnda uppdrag om byggstartar (LI2023/02221) angivit att objekt där stora och i planeringen påverkbara kostnadsförändringar redovisas kan komma att omprövas av regeringen. För flera av objekten har den bedömda kostnaden ökat sedan regeringen fastställde den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 i juni 2022. Regeringen bedömer därför att det fortsatta arbetet med de objekt som får byggstartas eller förberedas för byggstart, måste bedrivas med en hög grad av kostnadskontroll.

Regeringen ser positivt på Trafikverkets arbete med kostnadsminskande åtgärder för de objekt som omfattas av Trafikverkets förnyade underlag och som föreslås få förberedas för byggstart.

För objekten Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana samt Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder är den bedömda kostnaden högre än kostnaden i nationell plan, trots att kostnadsminskande åtgärder ska genomföras även för dessa objekt. Regeringen noterar dock att den lokala och regionala medfinansieringen har ökat för Sydostlänken (Älmhult–Olofström–Karlshamn), elektrifiering och ny bana, där vissa avtal om medfinansiering har tecknats och vissa återstår att tecknas under året. Regeringen utgår från att den föreslagna medfinansieringen kommer att bli av. Trafikverket bör även fortsättningsvis eftersöka ytterligare medfinansiering för objektet.

För Godsstråket, kapacitetshöjande åtgärder är den bedömda kostnaden 122 miljoner kr, vilket är 6 procent högre än i den nationella planen. Trafikverket har dock vidtagit kostnadsminskande åtgärder som har motverkat de ökningarna som har skett.

Båda de nu nämnda objekten bör kunna förberedas för byggstart men Trafikverket bör även fortsättningsvis söka kostnadsreducerande åtgärder inför att objekten ska få byggstartsbeslut.

För objektet E4 Broänge–Daglösten mötesseparering har vägplanen nu vunnit laga kraft och objektet bör därför kunna förberedas för byggstart.

På regeringens vägnar

Andreas Carlsson

Niklas Lundin

Kopia till

Försvarsdepartementet/MF

Finansdepartementet/BA

Klimat- och näringslivsdepartementet/NM och BK

Kulturdepartementet/KKM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL och TM